

Upozornění

Upozorňujeme na změnu detašovaného pracoviště v Litomyšli. Od ledna 2011 poskytujeme odborné sociální poradenství v přízemí budovy Speciální základní školy a mateřské školy Litomyšl, která sídlí na ulici 9. května 1181.

Posuzování příspěvku na péči bude jednodušší a objektivnější

Posuzování dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a jeho důsledků, tedy stanovování stupně závislosti pro účely přiznání příspěvku na péči, se zjednoduší podle mezinárodního modelu. Návrh legislativních změn, který připravilo Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR (MPSV), má zajistit objektivnější a spravedlivější posuzování zdravotního stavu pacienta a vyloučit činnosti posuzované duplicitně. Změny v posuzování umožní novela zákona o sociálních službách a návrh zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením. Obě předlohy jsou součástí sociální reformy, která má přispět k zefektivnění práce orgánů státní správy, snížení administrativní zátěže pro uživatele služeb, lepšímu zacílení, adresnosti a účelnosti sociálních dávek. Většina změn má začít platit od ledna příštího roku.

Při posuzování stupně závislosti hodnotí posudkoví lékaři funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na schopnost pacienta zvládat zákonem vymezené úkony. Dosud se v rámci jednotlivých 36 úkonů hodnotilo celkem 129 činností. „Současný zavedený přístup, založený na

rozsáhlém věcném a bodovém hodnocení schopností posuzované osoby, je značně svazující a až rigidní. Vede k roztříštěnosti a neumožňuje v dostatečném rozsahu posouzení potřeb člověka,“ říká ministr práce a sociálních věcí Jaromír Drábek. Na nepřehledný a nespravedlivý systém si stěžují i pacienti. Nový posudek navíc bude mít i další využití, nebude tedy docházet k tomu, aby byl jeden pacient posuzován pro různé dávky dvakrát i třikrát.

Nově budou posudkoví lékaři popisovat v rámci 10 ucelených a věcně souvisejících oblastí každodenního života, jak pacient zvládá základní životní potřeby. Principem nového posudkového řešení je zpřehlednění dosavadního systému posuzování stupně závislosti. Vlastní posudkový proces spojený s posuzováním stupně závislosti slučuje stávající úkony péče o vlastní osobu a úkony soběstačnosti do deseti vyšších celků. Jedná se o základní životní potřeby jimiž jsou mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost.

Navrhované řešení posuzování zdravotního stavu pro účely mimořádných výhod pro občany s těžkým zdravotním postižením a pro účely některých příspěvků sociální péče vychází z mezinárodního modelu (Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disabilit a zdraví), jejíž aplikace je v ČR od roku 2010 závazná. Dosavadní metodika hodnocení vycházela z pojetí, jež vzniklo před dvaceti lety. Mezinárodní klasifikaci nerespektovala vůbec nebo jen velmi minimálně. „Posuzování zdravotního stavu, tak jak je modelováno v předkládaných návrzích zákonů, je inspirováno evropským vzorem, který je použit ve většině členských států EU,“ uvedl předseda Asociace zdravotně handicapovaných a poradce ministra práce a sociálních věcí Jaroslav Dembinný.

Přínos předkládaného řešení:

- zjednodušuje posudkový proces při zachování hodnocení rozhodných skutečností významných pro sociální začlenění, odpadají duplicitně hodnocené úkony
- respektuje mezinárodní model posuzování dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu
- zvyšuje objektivitu přístupu, která je vyšší při hodnocení 10 skutečností místo 36
- posiluje individuální a celostní přístupy k posuzovaným osobám
- snižuje administrativní zátěž posuzovaných osob
- umožňuje víceúčelové využití posudku
- zajišťuje kontinuitu posuzování stupně závislosti i kontinuitu dávkového řešení
- zvyšuje efektivitu činnosti lékařské posudkové služby sociálního zabezpečení
- nevyžaduje „znovuposouzení stupně závislosti“ nynějších uživatelů příspěvku na péči ani držitelů mimořádných výhod pro občany těžce zdravotně postižené
- umožňuje zabezpečit potřeby dětí se zdravotním postižením jedním příspěvkem na péči
- zachovává sociální jistoty klientů systému a stabilitu dávkových systémů

Zachován zůstává dosavadní model čtyř stupňů závislosti, který dostatečně rozlišuje potřeby klientů systému. Vzhledem k podstatnému snížení počtu hodnocených skutečností (z 36 na 10) se stanovují nové podmínky pro zařazení fyzické osoby s dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem do jednotlivých stupňů závislosti. Platí, že s počtem stupňů klesá samostatnost klienta a stoupá jeho závislost na systému. Zachovává se posuzování závislosti podle věku s odlišnými přístupy k posuzování dětí. Zpřehlednění posuzování stupně závislosti umožní i další využití posudku pro účely dávek pro osoby se zdravotním postižením - zjištění neschopnosti mobility nebo orientace se stane podkladem pro poskytování příspěvku na mobilitu. Příspěvek na mobilitu přispěje k vyrovná-

ní příležitostí osobám se zdravotním postižením. Žadatelé o dávky pro osoby se zdravotním postižením se nebudou muset opakovaně podrobovat posouzení svého zdravotního stavu.

Samostatná posudková kritéria pak budou cíleně koncipována pro účely seznamu typů zvláštních pomůcek a poskytování příspěvku na zvláštní pomůcky a stanou se obsahem prováděcího právního předpisu. Přechodná ustanovení zajišťují plynulou změnu v posuzování i přiznávání dávek, tak aby nebyly ohroženy sociálních jistoty posuzovaných osob.

www.mpsv.cz

Zavádění tzv. sociálních karet

Dalším krokem na cestě k maximální efektivitě a jednoduchosti systému vyplácení nepojistných sociálních dávek, včetně dávek v nezaměstnanosti, bude tzv. sociální karta. Podle plánů MPSV by mělo být vydáno zhruba 800 tisíc karet příjemcům nepojistných sociálních dávek. V průběhu přechodného období dvou let budou paralelně s novými typy karet platit i původní průkazy ZTP. Náklady spojené se zavedením karty ponese podle vyjádření MPSV provozovatel systému s tím, že tyto budou následně kompenzovány z následných výnosů systému. Výběr dodavatele proběhne formou příslušného výběrového řízení. Zavedení sociálních karet rovněž sníží provozní náklady MPSV spojené s vyplácením dávek, předpokládaná roční úspora provozních nákladů se bude pohybovat okolo 40 mil Kč.

Sociální karta bude sloužit k identifikaci a autentizaci občana při komunikaci se státní správou a nově bude také moci sloužit jako platební karta. Tato elektronická karta rovněž plně nahradí dosavadní průkazy TP, ZTP a ZTP/P, a to včetně všech úlev a slev, které tyto průkazy zajišťují. Zavedení sociální karty je součástí „Jednotného informačního systému práce a sociálních věcí“, který představuje hlavní nástroj ke zvýšení efektivity při správě a distribuci sociálních dávek. Zároveň by tento systém měl státu umožnit lépe kontrolovat účelovost jejich čerpání. Technologie sociální karty bude zajišťovat nejen možnost doložit čerpání všech účelových prostředků, ale bude také schopna zabránit čerpání těchto prostředků na

jiné než povolené složky. „Zároveň se ale musím ohradit vůči vyjádření, že bychom snad prostřednictvím tohoto nástroje sledovali pohyb peněz na účtu a kontrolovali nákupy jednotlivců. Průběžně hodnoceno, a to automaticky, tzn. informačním systémem, bude pouze to, zda nejsou pořizovány za sociální dávky komodity jako např. alkoholu či cigarety, zda slouží svému účelu – a tam, kde to vyžaduje jejich účel, zda jsou využívány například pouze pro nákup služeb,“ vysvětluje náměstek ministra práce a sociálních věcí Vladimír Šiška. Karta nebude nijak navázána na soukromý účet klienta: „MPSV rozhodně nebude zasahovat do privátních účtů občanů a účet k sociální kartě si nikdo zřizovat nebude muset. Již dnes ministerstvo vede virtuální účty a to u každé jedné dávky samostatně. V rámci informačních systémů resortu pak dojde ke sjednocení stávajících několika účtů klienta v jeden,“ doplňuje Vladimír Šiška. Dle slov ministra práce a sociálních věcí Jaromíra Drábka je hlavním cílem tohoto projektu větší účelovost a adresnost dávek a také modernizace celého nepojistného dávkového systému a to při udržení celkového finančního objemu vyplácených dávek. MPSV zároveň počítá s tím, že se mohou objevit případy, kdy příjemci dávek nebudou ochotni využívat pouze bezhotovostní čerpání dávek, a ponechá pro tyto případy možnost výběru hotovosti bez použití elektronických funkcí karty u provozovatele systému. Jednotlivé typy dávek určené k různým účelům budou prostřednictvím karty vypláceny různými formami - od možnosti výběru na termínálu (bankomatu), přes nákup zboží v obchodě až po omezení na nákup sociálních služeb. Sociální služby přitom může poskytovat i osoba blízká, té mohou příjemci dávek nechat pravidelně posílat na účet určitý obnos, aniž by museli absolvovat výběr z účtu své sociální karty.

MPSV navrhuje zásadní změny v rodičovském příspěvku

Ministerstvo práce a sociálních věcí navrhuje v rámci aktuálně připravované novely zákona o státní sociální podpoře zásadní změny v možnostech čerpání rodičovského příspěvku. Předkládaná úprava umožňuje rodiči

volit délku pobírání této dávky a její výši až do vyčerpání celkové částky 220 000 Kč, maximálně však do 4 let věku dítěte. Částka rodičovského příspěvku se bude moci podle aktuální situace rodiny měnit maximálně jednou za tři měsíce, její výše bude muset být zaokrouhlena vždy na stokoruny. MPSV navrhuje toto opatření od ledna příštího roku, vláda by se jím mohla zabývat v horizontu jednoho měsíce.

MPSV v předkládané novele zákona o státní sociální podpoře navrhuje několik zásadních úprav čerpání rodičovského příspěvku:

- Možnost volby délky a výše příspěvku
- Umožnění umístění dítěte od dvou let věku do jeslí/ školky/ jiného zařízení bez ztráty nároku na příspěvek
- Možnost výběru délky čerpání příspěvku i pro matky, které se neúčastnily systému sociálního pojištění (postačí účast otce)
- Při bezprostředním navázání rodičovské dovolené s dalším narozeným potomkem bude zachována možnost výběru délky čerpání rodičovského příspěvku

„Těmito kroky zvyšujeme šance rodičů s malým dítětem sladit svou profesní kariéru s rodinným životem. Návrat rodiče do zaměstnání, třeba i jen na částečný úvazek, tak nebude znamenat ztrátu nároku na dávku. Spolu s předkládanými návrhy alternativní péče o děti předškolního věku zároveň vytváříme podmínky pro vznik dostatečných kapacit takových zařízení,“ vysvětluje ministr práce a sociálních věcí Jaromír Drábek. Možnost uplatnění rodiče na trhu práce bez ztráty nároku na dávku si na jedné straně vyžádá mírné přechodné zvýšení nákladů na dávky státní sociální podpory (0,5 mld. Kč), avšak na druhé straně ekonomická aktivita rodičů bude přínosem mimo jiné pro daňové i pojistné systémy. V letošním roce se předpokládají náklady na rodičovský příspěvek ve výši 26,8 mld. Kč.

Předkládaná úprava umožňuje rodiči volit délku pobírání této dávky a její výši až do vyčerpání celkové částky 220 000 Kč, maximálně však do 4 let věku dítěte. Výše rodičovského příspěvku přitom bude limitována výší peněžité pomoci v mateřství (30násobkem 70 % denního vyměrovacího základu pro stanovení této dávky), nejvýše však 11 500 Kč

měsíčně. Předkládaný návrh umožňuje měnit výši, a tím i dobu pobírání rodičovského příspěvku podle aktuální situace rodiny, a to až do vyčerpaní celkové částky.

Návrh také rozšiřuje možnost volby výše měsíční částky rodičovského příspěvku v případě, že rodič nebyl účasten na pojistném systému. Dobrovolná volba mezi jednotlivými variantami je v návrhu MPSV podmíněna nárokem na peněžitou pomoc v mateřství nebo nemocenské v souvislosti s porodem či převzetím dítěte alespoň jednoho z rodičů, na rozdíl od dnešní úpravy, která podmiňuje možnost volby účasti rodiče, který žádá o rodičovský příspěvek, na pojištění. Touto změnou se zjednodušují podmínky pro volbu rodičů, kdy se možnost volby výše dávky bude odvíjet od nároku na peněžitou pomoc v mateřství obou rodičů (od té, která je vyšší), bez nutnosti formálně dočasně měnit rodiče, který o dávku žádá. Rodičovské příspěvky, na které vznikl nárok před účinností nové právní úpravy, budou moci „přejít“ na novou právní úpravu dle rozhodnutí rodiče. Nároky a výše rodičovského příspěvku, kde ani jeden z rodičů nesplnil podmínky pro volbu výše a délky pobírání této dávky, se nemění.

Alternativní péče o děti v návrhu MPSV

Ministerstvo práce a sociálních věcí připravuje také materiál, který podpoří rozvoj alternativ rodinné péče, a to návrhem věcného záměru zákona o službách péče o děti.

Materiál obsahuje opatření k zavedení nových a rozvoji existujících služeb péče o děti a reaguje tak mimo jiné na nedostatečné kapacity současných zařízení. Podporuje rozvoj alternativ rodinné péče ve fázi předškolního vzdělávání, rozvoj firemních školek, alternativních předškolních zařízení typu mateřských a rodinných center, ale i institut sousedského hlídání, čímž se spektrum poskytovatelů služeb péče o děti v ČR rozšíří o alternativní typy vůči jeslím a mateřským školám. Vytvoří se tak podmínky pro rychlejší návrat pečujících rodičů k výdělečné činnosti. Návrh věcného záměru zákona obsahuje mj. tyto formy péče:

Dětská skupina – vytvoření nového typu služby dlouhodobé péče o děti poskytované na komerčním i nekomerčním základě v zařízení péče o děti. Tento nový typ péče by měl řešit situaci, kdy je pro potenciálního zřizovatele, např. zaměstnavatele nebo obec, vzhledem k poplatce v rámci dané věkové kategorie dětí neúčelné zřizovat jesle nebo mateřskou školu.

Poskytovatel vzájemné rodičovské výpomoci – vytvoření nového typu služby péče o děti poskytované rodičem, který zároveň osobně, celodenně a řádně pečuje o vlastní dítě do 7 let věku.

Podpora služeb péče o děti v oblasti živnostenského podnikání – sníží se mj. věková hranice ze tří na dva roky věku dítěte, nově jsou také upraveny požadavky na odbornou způsobilost podnikatele a osob, které o děti přímo pečují, v rámci vázané živnosti „Péče o dítě do 3 let věku v denním režimu“. Úprava odborné způsobilosti a provozních podmínek by mohla mimo jiné umožnit vstup do podnikání širšímu okruhu osob, které čelí zvýšenému riziku nezaměstnanosti.

Zavedení daňové uznatelnosti nákladů zaměstnavatele v souvislosti s poskytováním služeb péče o děti jeho zaměstnanců – zaměstnavatel, který zřídí a bude provozovat vlastní zařízení služeb péče pro děti svých zaměstnanců nebo zajistí službu péče pro děti svých zaměstnanců ze strany jiného subjektu, bude moci uplatnit náklady na zajištění těchto služeb jako výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů, které se pro zjištění základu daně odečtou.

www.mpsv.cz

NIPI ČR, Krajská organizace Pardubického kraje, o.s.,

sředitisko sociálních služeb Salvia, Wolkerova alej 18/92, 568 02 Svitavy, tel.: 461 535 324, p. Benešová, Fňukalová, Kovářová, www.salvia.cz. Případné příspěvky zasílejte na výše uvedenou adresu (příspěvky se nevracejí). Registrováno u MK ČR, E 11729.